

Miklya Luzsányi Mónika
(1965, Békéscsaba)
író, szerkesztő,
pedagógus, teológus,
Kiskunfélegyházán él

Miklya Luzsányi Mónika

Díjugratás

Thea az apjától nem örökölt mást, mint a nevét és billogot a homlokán. De a nevét sokáig jobban gyűlölte, mint a megbélyegzettséget, pedig nem volt könnyű, évekkel később, amikor gimnazista lett, még akkor is emlékeztek az apjára, híre is volt a városban, ha bemutatkozott, a felnőttek összesűgtak, te, ez az Otrókóczy?, a Locinak a lánya?, na ne már, és jól megbámulták, méregették, mint a vásárra szánt lovat, de ezt akkor már Thea sem bánta, bámulják is, bámulják csak nyugodtan, ő maradt itt egyedül mentónak, hogy botrány- vagy emlékkőnek-e, fene sem tudja, bizonytalanok voltak az érzések, bizonytalan az apja megítélése, mert mégiscsak bűnöző, elsikkasztotta a téesz egész éves bevételét, aztán meglépett nyugatra, itt hagyta a feleségét azzal a kicsi gyerekkel, nem volt még tízéves Thea, amikor az apja disszidált. Bűnöző volt az apja, ezen nincs mit tagadni, de nem akármilyen, mert a kimondott szavak mögött ott feszített fehér öltönyben Otrókóczy Lóránd, a lovat is fehér bricsesszben ülte meg, még akkor is, amikor határbejárásra ment, elefántcsont szipkával szívta a cigarettát, és ezüstkeretes szemüveget viselt, úri ember volt a javából, Thea apja emlékét átlengte valami heroizmus Kendereskén, hősként tisztelték a faluban, fasza gyerek volt az agronómus úr, átszökött két határon, ezt csinálja utána valaki, súgta Árgyelánné egyelés közben a kapájára támaszkodva a nagymellű Bőbének, amikor megálltak egy kicsit pihenni, aztán gyorsan körbenézett, de a sorban nem volt más, csak Gajdó Mari, az meg süket fél fülére, amióta

a bolonddoki lyukat fúrt a dobhártyájába, nyugatra ugye nem szökhetett, suttogta Árgyelánné, ott a vasfüggöny, bólított egyet olyan súlyosan, hogy a kendője a szemére csúszott. Sebaj, a vasfüggöny is súlyos, igazi orosz acélból van, az acélt meg mindenki tudja, hogy megedzik, tartsd a frontot, Pável, mindjárt itt a felmentő sereg, vörös lovasok, jöttek is, utánuk meg a hastífusz, a tüdővész és a szemét trockisták, de legyőzzük őket, tovaris, le ám, a nyugati provokációt és belső szabotázszt egyaránt, mert mi más ez a hastífusz, tüdővész, Trockij, ha nem provokáció és szabotázs, tarts ki a nyugati fronton, Pável, még ha a fél szemed bánja, akkor is.

Thea hiába volt még gyerek, tudott a vasfüggönyről, annak a környékére ember be nem teszi a lábát, sivár, halott vidék az, kénköves füst száll a levegőben, elég csak belélegezni, és véged, pedig régen más volt, egészen más, az apja sokat beszélt neki a gyerekkoráról, amikor még átjárhatóak voltak a határok nyugat felé, de aztán legördült a vasfüggöny a magas hegyekből. Thea még nem tanult földrajzot, azt majd csak felsőben, mégis tudta, hogy Alpoknak hívják a magas hegyeket, de sose látta őket, még az árnyékukat sem, pedig az apja mesélte, hogy az Otrókóczy kúriából tiszta időben látni lehetett azt is, hogy van-e már hó a Niesehornon, biztos afelől jött a lavina, először legalábbis azt hitték, lavina, de kiderült, hogy nem az, kitört a Niesehorn, megindult a láva, elzárta a határt, el Magyarországot is a külvilágtól, mert az a láva vasból van, eleven, fortyogó tűz, sose nyugszik, sose szilárdul meg, de a határon nem tud

Kitelepített magyarok útbán Csehszlovákiából (1947, Fortepan/Csorba Dániel)

átjutni, ott megáll, és csak halmozódik, egyre feljebb, lassan már az eget ostromolja a vasláva, olyan magasra tornyozódott, és csak nő, csak nő, emelkedik felfelé a határon, izzó tűzfal kelet és nyugat között, aztán hopp, eléri az eget, a felhők kipukkannak, mint a luftballon, amit a Luna-parkban kapott Thea az apjától, leszakadnak felhők, és ömlik a víz, csak ömlik és ömlik, megállíthatatlanul, a felhőszakadástól a vasláva megszilárdul, lesz belőle vasfüggöny, áthatolhatatlan, de a láva csak ömlik tovább

a Niesehornból, a vasfüggöny meg vastagszik, és magasodik egyre feljebb.

Csak az örültek indultak el a nyugati határnak, meg a törpék, mert azok értettek az alagútásához, képesek voltak alagutat fúrni a vasfüggöny teljes szélességében, itt elkezdtek, és Ausztriában bukkantak ki, pedig már több kilométer szélesre dagadt a vasfüggöny, de a törpéket ez nem érdekelte, volt tapasztalatuk az ásásban, több generációs bányásznemzetség, csak az a baj, hogy az aranyhoz voltak szokva,

mert ugye Körnöcről telepítették át őket a lakosságcsere idején, ember nem tudta megfizetni a törpéket, vagy csak nagyon kevesen. Mondjuk éppen Otrokóczy Loci meg tudta volna fizetni, hiszen a zsebében volt a kendereskei Vörös Csillag éves bevétele, kétmillió forint, a falu szerint volt az tíz is, de nem sajnálták tőle, szerették az agronómus urat, még akkor is, ha ők ötforintos órabérben törték az ugart a szikesen, nagylelkű nép a magyar, na, mindig is az volt, nem sajnálták tőle azt a pár milliót, úgyis a téeszé, nem károsított meg vele senkit, és tényleg, alighogy kiderült a sikkasztás, az Öreg Vargyas megpakoltatta a Volgáját jóféle marhabőr bőröndökkel, csak úgy sorakoztak a piros hasú Kossuth-bankókötegek a bőröndben, vigyének le Kendereskére, itt van a kétmillió, amit az a hülye elsikkasztott, húzzuk ki a Vörös Csillagot a szarból, ha tudjuk.

Szóval Thea apja simán meg tudta volna fizetni a törpéket, ha nem ultizza el a téesz pénzét, mert amikor disszidált, már nem volt egy vasa sem. Egyébként sem bajlódott volna velük, hiába a kommunizmus, Otrokóczy Lociba belészorult a dzsentritempó, szeretett mulatni, na, a törpék meg morózus népség, még mindig az aranybányákat siratják, szidják Trianont, de csak halkán, mert most már azt sem lehet, bárati ország lett Csehszlovákia, irredenta, aki Felvidéket, Erdélyt siratja, de a törpék siratták, persze csak titokban, egy pár Kőbányai után, nem is sőr ez, testvér, csak lónyál, még az árpa se nő itt rendesen, a komló se, bezzeg a körnöci hegyekben, sört főzni meg végképp nem tudnak itt, az Alföldön, vágytak vissza a törpék a hegyeik közé, nem kell nekünk más folyója, nem kell nekünk mások bérce, csak magyar hegy, magyar róna, ahogy az Isten rég kimérte, zokogtak a törpék a söröskupák mellett, összeborultak bánatosan, kicsit össze is taknyozták egymás szakállát, de ki törődött vele, amikor az olthatatlan bú, az bődült fel a lelkükből mély torokhangon, nem kell nekünk idegen égbolt, egy porszeme sem a világnak, csak az kell, ami

a miénk volt, igazságot, igazságot, igazságot Magyarországnak! Az igazságnál már mindig üvöltöttek, nem csoda hát, hogy minden vasárnap bevitték őket a pártház alagsorába. Azt egyébként sohasem tudták meg, ki volt a téglaköztük, bár nem is kellett, hogy legyen, annyira üvöltöttek, hogy még a süket Gajdó Mari is meghallotta, hogy lesz, lesz, lesz, csak azért is lesz, lesz még a miénk Kassa, Pozsony, Eperjes, Eperjesnél már az asztalt verték a törpék a kupáikkal, Magyarország újra csak a miénk lesz! Persze hiába vitték be a törpéket a pártház alagsorába, nem tudtak velük mit kezdeni, ha túl korán jöttek értük, még a vattában is üvöltöttek a más folyóját, és még pofán baszni se lehetett őket, csak betömni a szájukat, hogy ne üvöltsenek, mert milyen már, hogy vasárnaponként a pártházból zeng, hogy Horthy Miklós édesapánk, küldj el a csatába! Csajdik egészen a lelkére vette a dolgot, hogy felsőbb utasításra nem verheti szájba a törpéket, kiverte ő a kulákokból is, hogy hova ásták el a gabonát, melyik erdőbe hajtották el a kismalacokat, hogy ne találják meg a rekvirálók, csak el tudna bánni ezzel a néhány törpével, de a törpékhez nyúlni nem lehetett, mert több forgott itt veszélyben néhány zsák búzánál meg néhány redvás malacnál. Tudta azt mindenki, hogy a lakosságcserekor elhozták az aranyat Körnöcről a törpék, nem maradt a tárnokban egy rög sem, de még a teléreket is lecsapolták, úgy jöttek el, de nem adták le az aranyat, hanem elásták valahol, mert ázni azt tudnak, meg értenek ahhoz is, hogy kinek kell a zsebét megkenni, hogy ne kolhozosítsák az elásott csilléket, pedig hogy kéne a népgazdaságnak az a sok csille arany, a kurva úristenit, hogy kéne, nincs más, rájuk kell állítani néhány embert, és kitudni, hol van elásva az arany, aztán ha megvannak a csillék, mehetnek a törpék Recskre, ott áshatják a rezet életük végig, úgyis odavalók.

De az irredenta törpékkel nem foglalkozott Thea apja, inkább átszökött két határon, a jugón

meg az olaszon, mert semmi volt az neki átugratni a szögesdróton, még ha dupla soros is, semmi az, Otrókóczy Lóránd volt a legjobb díjugrató az Alföldön, meg a legsnájdigabb is, mit neki a négy méter magas szögesdrót, ugratott ő eleget életében, ahogy Angyalbandi is, világi jó komája.

Egyébként itt kezdődött a baj, Angyalbandinál, zúg az erdő, zúg a mező, vajon ki zúgítja?, talán bizony Angyalbandi a lovát ugratja, ahogy egyre több mindent tudott meg Thea az apja disszidálásáról, egyre világosabb lett számára, hogy mindennek az oka Angyalbandi, rendre csak gajdolta a dalt a gyerek, hogy jobban megértse az apját, lám megmondtam, Angyalbandi, ne menj az Alföldre, mert megtanulsz csikót lopni, sej-haj, elhajtának érte, akárhogy is nézzük, Angyalbandi nem végezte a munkáját rendesen, kap is majd a Jóistentől érte, hát micsinátál, te, Angyalbandi, micsinátál, mondjad nekem, micsinátál?, vonja majd kérdőre Angyalbandit a Jóisten, így kell viselkedni egy rendes őrangyalnak?, levinni a pártoltadat az Alföldre, mikor a nyugati határszélt jelöltem ki nektek, aztán meg lopni, csalni tanítani, mi?!, hát őrangyal vagy te egyáltalán?!!, Angyalbandi, mondjad nekem, micsinátál, hát erre tanítottalak én!!!, kérdezi a Jóisten, és a végén már nem is kérdez, hanem üvölt, csak úgy vörösödik a homloka a dühtől, kékül, lilul a szája széle, szegény Angyalbandi meg csak szegi le a fejét egyre mélyebbre, a szárnyaival takarná el a maga arcát, hogy ne lássa a Jóistenét, ahogy a dühtől eltorzul, még megüti itt nekem a guta, gondolja Angyalbandi, aztán a Jóisten a halálát is rám keni, pedig még az Otrókóczy Lóri sikasztásában sem vagyok bűnös, de a Jóisten csak üvölt, még dühösebb lesz, nézz a szemembe, Angyalbandi, milyen büntetést érdemelsz, mond meg nekem? De Angyalbandi nem néz a Jóisten szemébe, mert hiába magyarázna, mit ért a Jóisten ott, a felhők között Magyarországból, a kommunizmusból meg a sztálini eszmékből?, semmit. Mert dehogyis vitte ő Otrókóczy

Locit az Alföldre, csudajó dolguk volt nekik a családi kúriában az Alpokalján, csak aztán jöttek az oroszok, és nem volt jobb választás, mint ez az alföldi falu, Kendereske, itt legalább munkát kapott Loci, gazdálkodhatott, ha nem is a sajátján, a téeszén, de az is több ezer hold, jóval több, mint Otrókóczon, nincs hát mit sírni az Alföldön, még terményt is kapott mint főagronómus, a termés harmada az övé lett, kijárta neki Angyalbandi, pedig nem volt könnyű, még a pártba is be kellett lépnie hozzá, hogy a Loci oldalára szavazzon, de ez se volt elég Locinak, mert mindig csak az urizálás, meg a lovak, a kártya, eljátszotta a téesz ménését is, amiből nem lett volna baj, mert a ványai Lenin téesz elnökével kártyázott, az istállók meg ott voltak a Török-majorban, pont a két téesz határán, nem volt nagy ügy átíratni a Lenin téeszhez a Török-majort, amikor Otrókóczy Loci elvesztette ultin. Csak az volt a gond, hogy a Török-majorban ott volt Sárga, az agronómus úr kedvenc csődöre, azt nem akarta adni, vérre mentek volna, esküszöm, vérre, bizonygatta a Jóistennek Angyalbandi, hát meg kellett akadályoznom a vérontást, meg egyébként se volt az lopás, Loci kedvenc lova volt a Sárga, ő trenírozta csikókora óta, hogy ment volna nélküle a díjugrató versenyekre, mivel járta volna be a határt?, Locinak kellett a Sárga, azt a Jóisten is beláthassa, na.

De hiába védekezett Angyalbandi, a baj akkor is ott kezdődött, mert semmi következménye nem lett a Török-majornak, Sárgának sem, még csak a tökeit sem szorongatták meg az agronómus úrnak, csak behívták a pártirodára a városba, na, hogy is volt az a Török-major, Locikám, vigyorgott az öreg Vargyas, Vargyasbela nagybátyja, de nem is volt igazán kíváncsi a dologra, inkább azt mondd, hogy megy az ulti, bejöhethetnél hozzánk vasárnaponként, mert ugye most kiesett a körből a Lajos, tudod, a Kartács Lajos a MEDOSZ-tól, mert megbaszta az agyvérzés, kéne valaki, aki érti az ultit. Thea apja értette, csak a bejárással volt baj, a város

több mint harminc kilométer, oda lóval nem mehet, biciklizni meg nem fog, de hosszú is lenne úgy, vonat meg nincs Kendereskén, autóbusz kétszer jár, viszont csak hétköznap, hogy a munkásokat hordja a lapkagyárba, nem tudok bejárni, Vargyas elvtárs, nincs mivel, szabadkozott Thea apja, Géza, neked csak Géza, Locikám, ki-rendelek neked egy Moszkvicsot, azzal járkálhatsz, nemcsak vasárnap, de mindig, egy ilyen jó elvtársnak kijár a kocsi. Thea apja bölintott, ha Moszkvics, hát Moszkvics, csak akkor lepődött meg, amikor az elegáns fekete autó megállt a téesz udvarán, szolgálatára, agronómus elvtárs, vágta össze a bokáját a sofőr, és leninsapkája simléderéhez emelte a kezét, mintha tisztelgane, hova lesz az első utunk? A Moszkvicshoz sofőr is járt, de nem volt sok dolga Siposnak, mert Thea apja ezután is Sárgával ment mindenhova, ahova csak lehetett, járatni kell a lovat, Siposkám, csapott a sofőr vállára kedélyesen, vigye be inkább a gyereket a városba, zongoraórája lesz, a sofőr bölintott, ő hordta be Theát aztán a városba zongora- meg hegedűóra-ra, később az uszodába is, megvárta, amíg végez, addig bagózott a Moszkvics mellett, vagy beült a kocsmába, legurított egy-két felest, tudta, a fekete Moszkvicsot úgysem állítja meg senki, rendőr pláne nem, unatkozott, na, amíg órák hosszat várakozott a gyerekre.

Apja után csak a nevét örökölte Thea, meg a billogott a homlokán, Teodóra lesz a neve, mondta az apja, amikor várták, na, ne hülyéskedj már, senki sem ad ilyen nevet a gyerekének, örökre megbélyegzed, az apja elgondolkodott, a Teodóra görögül azt jelenti, Isten ajándéka, tényleg nem szerencsés név manapság, de az anyám is Teodóra volt, meg a nagyanyám is, akkor is, ágált az anyja, nem nevezhetjük Teodórának, jó, bölintott az apja, legyen akkor Thea, arról úgysem tudja senki, mit jelent, ma már esetleg csak a pap tud görögül, a párttitkár nem. Így lett ő Thea, csak arra nem számítottak, hogy ezt a nevet tényleg senki sem ismeri, úgyhogy amikor a kislány megszületett,

elterjedt a faluban, hogy valami hülye nevet adtak a gyerekeknek, Tea, vagy mi a fasz. A vegyesboltban háromféle tea volt kapható, egyforma zacskóban, a kínai, a grúz meg a Dardzsiling, Dardzsiling lesz a neve biztos az agronómus lányának, mert kínai meg grúz nem lehet. Dardzsilingnek hívták hát a faluban Theát, és a gyerek sokáig nem is tudta, mit jelent ez a név, de amikor rájött, hogy Dardzsiling egy város a Himalájában, világossá vált számára minden, ez volt az apja üzenete, kódolt üzenet, még a születése előttől, amit csak most tudott megfejteni. Mert a Himalája magas, magasabb, mint az Alpok, állandóan hó fedi, ráadásul ott van valahol a világ legmagasabb hegycsúcsa, a Csomolungma is, persze, hát persze, amikor az apja átugratta a jugó határt, nem Olaszországba ment, dehogyis, hanem keletnek, vágásra fogta a lovat, Sárgát, vágattak szemben a felkelő nappal, már nem is sárga volt a ló szőre, hanem cseppentett arany, tisztább és ragyogóbb, mint amit a törpék vájtak a körmöci bányában. Sárga átugratta a Dunát, át a Kárpátok hegycsúcsait, a Fekete- meg a Kaszpi-tengert, vágatott hét nap, hét éjjel, míg el nem érte Dardzsilinget. Ott egy pillanatra megállt, ivott három kortyot a kristálytóból, csak azért, hogy újra erőre kapjon, hogy át tudja ugratni a Himalája csúcsait, mert az azért még Sárgának is kihívás, de átugratta ügyesen, egy hibát sem vétett, de hát az apja ült a nyeregben, aki a legjobb díjugrató volt az Alföldön, meg segített neki Agyalbandi, de ezt senki sem tudja, csak Thea. Amikor eleget ugrattak a Himalája csúcsai között, az apja megrántotta a gyeplőt, és Sárga ugrott, nem is ugrott, szinte szállt, el magasan a Csomolungma felett, aztán fel, egészen a felhőkig, ott aztán megpihent a Jóisten lábainál. És Thea tudta, hogy hiába várja vissza az anyja, apa sohasem jön többé haza Kendereskére, mert nem jöhet. Ott ül az Atyaisten jobbján, Agyalbandi is ott van mellette, meg Sárga, és amikor kedvük tartja, ugratják együtt a felhőket a világ végezetéig.